

PROTIPOVONOVÁ OPATŘENÍ (PPO) A RETENCE VODY V KRAJINĚ (RVK)

Širší krajinná opatření

Na základě zkušeností a poučení z nedávných povodní (2002, 2013) a vzniklých škod a škod z erozí a sesuvů, ale i zvyšujícího se nedostatku vodní kapacity a zkušeností z dosavadních řešení je nezbytné zajistit **udržitelný vodní režim ČR** a k tomu je nutno:

- převážně monokulturní hospodářské lesy převádět na přírodní skladbu
- lesy v chráněných územích převádět ekosystémovou asistencí na přírodě blízké
- sledovat funkci a situaci již vyhlášených Chráněných oblastí přirozené akumulace vod (CHOPAV), kdy např. na Šumavě díky MŽP naoktrojované ideologii rozšiřování bezzásahovosti došlo k uschnutí cca 20 tis. ha hřebenových smrčín a proto dochází fatálnímu větrnému vysušování nejcennějšího vodohospodářského i krajinného potenciálu - rašelinišť
- sledovat zachování rozptýlené krajinné zeleně vč. mokřadů a remízků
- sledovat erozně ohrožené plochy a realizovat protierozní opatření
- sledovat ekologické zemědělství v souladu se standardy GAEC, vč. vhodného uspořádání, členění, obdělávání a využívání půdních bloků, převádění orných půd na erozně ohrožených svazích na trvalé travní porosty (TTP), ve vhodných lokalitách terasovat pěstební pozemky
- zajišťovat funkční, pokud možno přírodě blízká protipovodňová opatření.

Dosavadní pojetí PPO:

- zkapacitnění koryt vodních toků
- ochranné hráze
- údolní přehradní nádrže a rybníky s min. retenčním prostorem
- zcela ojediněle suché poldry, u nichž je nebezpečí, že jim povodňová vlna protrhne hráz
- LAPV, tj. lokality akumulace povrchových vod vymezované v územně plánovací dokumentaci (ÚPD), které však byly v aktualizacích Zásad územního rozvoje (ZÚR) krajů převážně vyškrtnuty: z počtu 215 jich zbylo 68 (a to i tam, kde byly již v ÚPD vymezeny) a to z populistických či spekulativních důvodů (nákup a pozdější zpětný odprodej dotčených pozemků - a lá letiště, dálnice aj.)“

Nové pojetí PPO: kaskádovitá soustava retenčních protipovodňových zdrží - prioritní veřejně prospěšný zájem know - how Hnutí Život ®

Nové pojetí PPO řešících velkoprostorové povodně v důsledku cyklicky se opakujících abnormálních srážkových epizod (přívalových dešťů) spočívá v rozčlenění jednotlivých povodí na malé vodní útvary, kde přírodě blízkými opatřeními budou zachycovány srážky již v místech jejich dopadu. Jedná se o **kaskádovitou soustavu malých retenčních vodních zdrží (RVZ)** pro zachycení srážek z krajinných segmentů drobných povodí cca 10 - 50 km². Ty však budou oproti suchým poldrům mít menší trvalou zátopu (1/5-1/3 výšky max. hladiny a to dle velikosti a profilu plochy) a v případě přívalové srážky přechodně zaplavenou část (kde dojde k jejich zdržení - obvykle na 1 až 4 týdny), se stanovenou max úrovní hladiny.

Tato protipovodňová opatření mají charakter **nezbytných veřejně prospěšných opatření**, která plní prioritní veřejně prospěšný zájem, tj. zmírnění fatálních ohrožení hrozících z povodní:

- menší trvalá zátopa by měla být přínosná pro zachování hladiny podzemních vod, klesající v důsledku zvyšování podílu suchých období a při rybním hospodářství přínosná i pro majitele,
- krátkodobé zdržení pohotovostní rozlivu vody by měl být pro příslušnou plochu rovněž přínosné, vzhledem k sedimentaci humózních částic.

Základní východiska

Evropská vodní charta

Povinností každého je užívat vodu účelně a ekonomicky. Hospodaření s vodními zdroji by se mělo provádět v rámci přirozených povodí a ne v rámci politických a správních hranic.

Požadavky na udržitelný vývoj EU, Rady Evropy, OECD a OSN, kterých je ČR členem
Trvalá udržitelnost environmentální, ekonomická a sociální je opakujícími se povodňovými škodami rozsáhle narušována.

TV dokument: Paměť vody aneb odkaz Jakuba Krčína
(ČTII 20.12.2014, 8,35) dokládá nutnost a potřeby PPO

Hodnocení rozsáhlých povodňových škod z let 2002 a 2013 a náklady navrhovaných PPO

Při poslední povodni činily škody cca 15,4 mld Kč a došlo ke ztrátě 16 lidských životů, přičemž povodní bylo zasaženo 1373 obcí vč. hl.m. Prahy a bylo poškozeno 6717 rodinných a bytových domů.

Navrhovaná PPO, jejichž základ tvoří sypané zemní hráze zpevněné kamenem, tvoří tedy jen zlomek běžných povodňových škod !

Legislativní směrnice z kterých je možno v současnosti vycházet:

- **Zákon č. 416/2009 Sb. o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury**
(ve veřejném zájmu) vč. změny č. 209/2011 Sb., 405/12 Sb., 178/14 Sb. (koef 1,15 cena staveb. pozemku)

§1 Vodní infrastrukturou se pro účely tohoto zákona rozumíveřejně prospěšné stavby pro ochranu před povodněmi

§2 ... dohoda nebo vyvlastnění

- **Stavební zákon č. 183/2006 Sb.** v aktuálním znění

§132 Odůvodněný veřejným zájmem se rozumí požadavek aby se předcházelo důsledkům živelních pohrom, čelilo jejich účinkům nebo aby se nebezpečí takových účinků snížilo, přičemž toto se vztahuje i na terénní úpravy a zařízení - tedy na retenční vodní zdrže

- jedná se o ohrožení zdraví nebo životů osob a zvířat i majetku, které je třeba odvrátit

§170 Práva k pozemkům a stavbám, potřebná pro uskutečnění staveb nebo jiných veřejně prospěšných opatření (VPO) lze odejmout nebo omezit (vyvlastnit) jsou-li vymezeny v ÚPD a jde-li o VPO ke snižování ohrožení v území povodněmi aj. přírodními katastrofami, zvyšování retenčních schopností krajiny, ... dle zák. o vyvlastnění č. 184/2006 Sb.

§175 Ochrana veřejných zájmů a součinnost správních orgánů: Na základě stanoviska dotčených orgánů a veřejného zájmu na bezpečnost státu a ochranu jeho obyvatel může stavební úřad požadovat nezbytné úpravy stavby

- **Zák. o vyvlastnění č. 184/2006 Sb.**

- **Nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb.**: umožňuje ukládání veřejného břemena:

a) služebnost - pozemková rozlivu (povodňová záplava)

b) reálné břemeno - trvalá zátopa, příp. vyvlastnění (pokud se nebude jednat o vlastníka)

- **Vyhláška č 501/2006 Sb. o obecných požadavcích na využívání území**

§ 15 Plochy vodní a vodohospodářské - zahrnují v ÚPD pozemky určené pro převažující vodohospodářské využití, tj. trvalá zátopa

- Usnesení vlády ČR č. 570/2014 z 14.7.2014 k Závěrečné souhrnné zprávě Vyhodnocení povodně v červnu 2013

- ukládá ministrům ž.p., zemědělství, vnitra a ministryni pro místní rozvoj zabezpečit PPO a o výsledku informovat vládu do 30.6.2015

- doporučuje hejtmanům a primátorovi hl.m. Prahy spolupracovat při realizaci PPO v oblastech jejich působnosti.

Programové podklady

Zpracováno již obrovské množství, avšak s minimálními realizačními výstupy.

- Oblasti s potenciálně významným povodňovým rizikem

V Plzeňském kraji bývají nejvíce postiženy dolní povodí Klabavy, Úslavy a Úhlavy a dále Otavy.

- Plán hlavních povodí

Prioritně sleduje zásobování vodou (odběry a vypouštění, velké vodní nádrže).

- Plán pro zvládání povodňových rizik v povodí Labe

- Povodňová situace v Plzeňském kraji

- Studie protipovodňových opatření Plzeňského kraje

- Digitální povodňové plány PK (pro ORP)

- Závěrečná zpráva o plnění „Akčního plánu povodňové ochrany v povodí Labe“ 2003-2011

- Požadavky SRN vzhledem k ohrožení povodňovou vlnou na Labi z ČR

Mají důvod být zásadně nespokojeni s „realizací“ PPO ČR, neboť povodňové „výplachy České kotliny“ vč. kalů z ČOV sedimentují u nich. Oni však intenzivně realizují PPO, avšak u nás bez potřebné odezvy, přičemž nabízí i finanční pomoc, neboť je to v jejich zájmu. V povodí Labe bylo v SRN vytvořeno 810 mil. m³ retenčních prostorů, v ČR pouze 5 mil m³ !!!

Konkrétní potřeby účinného řešení

Prioritní veřejný zájem je realizovat účinná opatření na ochranu životů a majetků před povodněmi.

Účinným opatřením je zadržování vody tam, kde spadne. Nelze však snižovat rizika povodní i zlepšovat kvalitu vod (sedimentací splachů) bez vytvoření vzdouvacích objektů

příčným hrazením s řízeným odtokem (tedy ve vyšších polohách kde voda je minimálně znečištěná a nemá sílu vodního živlu). Kvalita vody se zlepší zadržením vody a sedimentací splachů po 14-21 dnů. Takto se zásadně zmírní povodeň, neboť odtok vody se posune za kulminaci jednotlivých přítoků do řeky.

Konkrétně to znamená rozčlenit povodí řek na malé vodní útvary do rozlohy 50 km², kde se v mísovitých lokalitách vytvoří retenční prostory - zdrže, které v kaskádách zadrží nadkritický úhrn srážek. Tam je možno zadržet přes 1/2 úhrnů srážek za 24 hodin a sedimentovat splachy ornice, zadržet cennou ornici (tu případně vrátit na původní pozemky) a zlepšit kvalitu vody. Matematický příklad . na rozloze 50 km² spadne vodní srážka 400 mm/den:

50 000 000 m² x 0,04 m = 2 000 000 m³ , z čehož 1/2 odteče, pak zbývá zadržet 1 mil m³ .

Kompatibilita s dotačními operačními programy (OP) na plánovací období 2014 - 2020

Zatím stanovené programy zcela nedostatečně reflektují realitu a veřejně prospěšný zájem:

- MŽP: ministr R. Brabec prioritně ideologicky sleduje novelizaci zák. č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, kde pod vedením Hnutí Duha (Bláha), po „úspěchu na Šumavě“ (základní škody již přesáhly 100 mld. Kč) chce prvoplánově zločinně uzákonit rozsáhlou bezzásahovost přírodních procesů, k nimž však patří i povodně, avšak zcela nedostatečně sleduje PPO k zabránění povodňových škod, přičemž úřad zaměstnává nadměrné stovky úředníků (v porovnání s vedlejším Bavorskem) jen ke sledování čerpaní OP !

- MZe: tam v novém plánovacím období již nebyla tato PPO zahrnuta !

Potřebné je upravit implementační dokumentaci OP ŽP 2014 - 2020, Programová osa 1 - Zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní. V prováděcích předpisech je nutno uvádět opatření pro zadržování vody, neboť používané adjektivum „přirozené“ zadržování fundamentální ochranáři chápou pejorativně - jako prohřešek proti přírodě ! Díky vnucované ideologii bezzásahovosti můžeme sledovat další odplouvání ornice z našich polí do SRN, kde v Hamburku tamní zahradníci rádi využívají u nás vyrobený humus. Reálně se můžeme přiblížit skeletovým plochám Středozeří a mnoha dalších regionů, kde tamní obyvatelé nedokázali zemitě pochopit přírodní souvislosti a ekologické závislosti !!!